

Evaluarea nivelului de satisfacere a necesităților informaționale ale utilizatorilor: rezidenți și secundari clinici. Cazul Bibliotecii Științifice Medicale a IP USMF "Nicolae Testemițanu"

Ana Rusu, bibliotecar principal,
Secția Bibliografie și Asistență Informațională,
BȘM USMF "Nicolae Testemițanu"

Biblioteca Științifică Medicală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", constituind una din subdiviziunile principale ale Universității, reprezintă un centru specializat de informare și documentare în domeniul medicinei și farmaceuticii, care are drept scop crearea unui sistem de informații și cunoștințe medicale, destinat servirii documentare și informaționale a studenților, rezidenților și secundarilor clinici, cadrelor didactice, cercetătorilor, medicilor, precum și a întregii comunități medicale din țară.

Faptul că Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", în anul 2014, a fost plasată pe poziția a doua în Topul celor mai bune universități din Moldova (organizat de Consiliul Național de Acreditare și Atestare), presupune și contribuția Bibliotecii Științifice Medicale în susținerea acestei poziții prin conformarea activității sale noilor cerințe educaționale.

Specificul învățământului medical, diversitatea disciplinelor studiate, lipsa de omogenitate a utilizatorilor, varietatea metodelor și formelor de învățământ impune activității Bibliotecii Științifice Medicale îmbunătățirea în permanență a ofertei de servicii și produse informaționale noi și de calitate.

Importanța servirii și asigurării informaționale pentru toate categoriile de utilizatori determină creșterea așteptărilor acestora în privința eficacității, a calității serviciilor de informare furnizate de bibliotecă, a adecvării resurselor informaționale la nevoile lor.

În acest context, în cadrul Bibliotecii Științifice Medicale a fost efectuat un sondaj de opinie în rândul utilizatorilor. Sondajul a fost realizat prin utilizarea metodei de anchetă cu ajutorul chestionarului, ceea ce permite elucidarea problemelor într-un timp scurt, iar rezultatele obținute fiind reale și operative, pot fi folosite mai eficient în practică. Chestionarul conține, în special, întrebări cu mai multe variante de răspuns, ceea ce va facilita analiza și prelucrarea statistică a datelor.

Aspectul metodologic al sondajului este specificul eșantionului studiat și anume axarea pe o categorie aparte de utilizatori: rezidenți și secundari clinici.

Caracteristic acestui grup de utilizatori sunt studiile postuniversitare prin rezidențial cu durata de 2, 3, 4, 5 ani în funcție de specializare, care finalizează cu susținerea examenului de licență organizat în 3 etape:

- aprecierea nivelului de cunoștințe în pregătirea practică a medicilor rezidenți (manopere practice);
- testarea cunoștințelor teoretice și practice a medicilor rezidenți prin testare cu grilă în scris și/sau la computer (test-control);
- testarea cunoștințelor teoretice și practice a medicilor rezidenți prin răspunsul oral în fața Comisiei de Stat la specializarea respectivă (interviu oral).

Din REGULAMENTUL de organizare și desfășurare a admiterii în Secundariat Clinic, Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în 2014: "Studiile postuniversitare prin secundariat clinic (în continuare - Secundariat) sunt o formă majoră de instruire postuniversitară, care urmărește scopul obținerii specializării înguste de către medici și reprezintă una din etapele procesului de formare profesională a unui medic."

Scopul sondajului: evaluarea activității de satisfacere a necesităților informaționale ale utilizatorilor.

Sondajul a fost organizat în perioada 24 august -30 octombrie 2015. Chestionarele au fost repartizate în Sala de lectură nr. 2 și nr. 3, Secția "împrumut Publicații Științifice", Secția "Bibliografie și asistență informațională".

Chestionarul a fost aplicat pe un eșantion de 50 de subiecți, fiind returnate doar 42 de anchete. Aceștia sunt 38 de rezidenți și 4 secundari clinici, anul 1, 2, 3, și 4 de studii, de la următoarele specializări: reumatologie, imunologie clinică, hematologie, medicină internă, chirurgie, medicină de familie, obstetrică și ginecologie, anestezic logie și reanimare, stomatologie, farmacie, otorinolaringologie, oftalmologie, terapie-pneumologie.

Din numărul total de participanți la sondaj 12 % (5 persoane) merg la bibliotecă zilnic, 36 % (15 persoane) - săptămânal, 26 % (11 persoane) - lunar, 26 % (11 persoane) - au bifat alte variante (*Figura 1*), specificând că apelează la serviciile Bibliotecii:

- odată cu începerea modului;
- la necesitate; ^
- rar;
- în perioada examenelor.

Trasând o pralelă între rezultatul obținut și indicii de frecvență a rezidenților și secundarilor clinici în Sălile de lectură. Secția împrumut Publicații Științifice, Secția Bibliografie și Asistență Informațională, se observă un flux al acestor utilizatori anume în lunile martie, aprilie, mai, iunie - perioada de pregătire și susținere a examenelor.

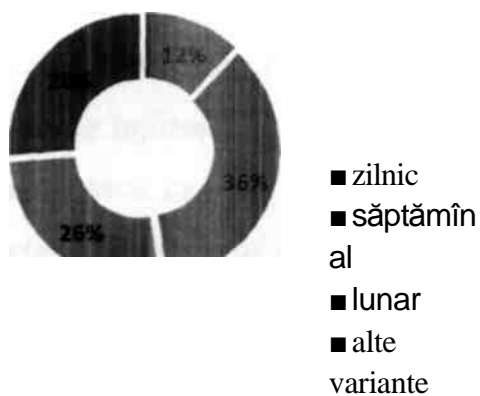

Figura 1. *Cât de des frecvențați biblioteca?*

Majoritatea respondenților au menționat că vin la Bibliotecă cu scop de instruire 88% (37 de persoane), 28% (12 persoane) pentru cercetare, iar alte 2% (2 persoane) au indicat că vin să împrumute publicații.

La întrebarea, *ce instrumente de informare utilizează pentru regăsirea informațiilor necesare*, cel mai preferat rămâne să fie catalogul electronic (*on-line*), pentru care au pledat 88%), altele 40%) optând pentru cataloagele tradiționale. De asemenea, 50 la sută dintre cei intervievați utilizează bazele de date de profil medical drept instrument de informare . La indicii bibliografici apelează doar 9% dintre respondenți. Analizând rezultatele expuse, țin să menționez că o bună parte dintre respondenți sunt dispuși să utilizeze, în paralel, atât catalogul electronic cât și cel tradițional, precum și bazele de date pentru a obține informația necesară.

Despre gradul de satisfacere a căutărilor în catalogul electronic 69% sunt satisfăcuți pe deplin de rezultatele obținute, restul utilizatorilor - 31% sunt satisfăcuți parțial de rezultatul căutărilor, doar o singură persoană din cei intervievați, foarte straniu, a răspuns: "nu mă folosesc".

În ceea ce privește resursele informaționale preferate în procesul de studii și cercetare, respondenții au optat pentru:

- monografii - 73%»
- materiale didactice - 80%)
- articole științifice - 60%)
- protocoale clinice - 62%)
- brevete-5%
- autoreferate-21%)
- teze de doctor - 31 %>.

La întrebarea de control despre faptul dacă *utilizează sau nu în procesul de informare resurse informaționale electronice*, 93%) au răspuns da, iar 1% - nu, urmând să numească *ce baze de date de profil medical preferă pentru a găsi informații relevante*. Repartizarea opțiunilor pentru bazele de date preferate este următoarea:

- MEDLINE (OVID) -52% (22 persoane)

- HINARI - 24% (10 persoane)
- SPRINGER LINK - 19% (8 persoane)
- UpToDate - 2% (2 persoane)

Alte 2% au indicat și alte răspunsuri cum ar fi: *usmf.md* sau catalogul online.

Fiind întrebați aproximativ câte articole au descărcat din bazele de date în ultimul semestru, 38% dintre respondenți au răspuns "mai mult de 10", alte 60% - "mai puțin de 10", iar 2% "niciunul".

Am ținut să verificăm pe cât de utilă este Biblioteca Electronică Didactică pentru această categorie de utilizatori în procesul de instruire. Ponderea lor pentru utilizarea acestei resurse este de 90% - "da" și 10% - „parțial”, cineva menționând chiar manualele expuse.

Odată cu inițiativa creării Repozitoriului Instituțional și publicarea în acces deschis a lucrărilor, am încercat să obținem opiniile utilizatorilor vizați față de art. 90 din Codul Educației privind publicarea tezelor de licență și mașter ale absolvenților pe site-ul instituțiilor. Afirmările respondenților sunt 90% - pro și 10%-contra. Argumentele celor care au optat pro-:

- astfel se va reduce plagiatul
- va fi o transparență a lucrărilor
- va fi posibilă familiarizarea cu temele anterioare
- posibilitatea identificării unor idei noi etc.

Afirmările celor ce au fost contra sunt: inutil, nimic original, nimic interesant, nimic nou în aceste teze.

În linii generale, putem conchide că utilizatorii intervievați sunt la curent cu mișcarea comunicării științifice prin publicarea informațiilor în Acces Deschis.

Sunt semnificative aprecierile acordate la întrebarea *Cum apreciați asistența bibliotecarului în regăsirea informației necesare ?*, fiind "foarte bună" - pentru 70% dintre respondenți și „bună" - pentru alții 26%, restul 4% apreciind-o ca "satisfăcătoare".

Marea majoritate dintre cei chestionați - 88%, au susținut importanța și *necesitatea instruirii utilizatorilor în vederea cultivării abilităților de informare* (12% menționează că nu sunt necesare atare instruiri).

Vom constata că unul din obiectivele primordiale ale Bibliotecii Științifice Medicale rămâne a fi instruirea utilizatorilor pentru formarea abilităților de informare.

Începând cu anul 2013, modulul "Bazele culturii informaționale" din cadrul cursului opțional pentru studenții anului întâi, este structurat după cum urmează:

1. Cultura informațională: concepte, structură. Biblioteca Științifică Medicală - prezentare generală.

2. Site-ul Bibliotecii Științifice Medicale. Biblioteca electronică didactică. Catalogul tradițional și Web-OPAC.

3. Resurse informaționale medicale în Acces Deschis.

4. Bazele de date: HINARI, ARDI, OARE.

5. Bazele de date: StatRef, MEDLINE (OVID), BioDigital Human, Springer Link.

Evaluare finală.

Condițiile de lectură oferite de Biblioteca Științifică Medicală au fost apreciate de către toți respondenții cu calificativul "bune" și "foarte bune". La capitolul propunerilor și sugestiilor au fost exprimate următoarele:

- mai multe publicații în limba română;
- o ofertă mai variată de literatură străină;
- să fie editate cărți pentru vânzare;
- să fie create boxe pentru lucru în echipă;

Concluzii.

Biblioteca Științifică Medicală prin facilitarea și extinderea accesului utilizatorilor la resursele informaționale medicale în procesul de studiu, cercetare și practică medicală, contribuie la dezvoltarea științei medicale din Republica Moldova.

Generalizînd rezultatele studiului efectuat, putem constata:

- Utilizatorii Bibliotecii Științifice Medicale au accers la o gamă largă de servicii și resurse informaționale înalt apreciate și utilizate.
- Pentru satisfacerea demersului informațional utilizatorii Bibliotecii Științifice Medicale sunt dispuși să utilizeze toate căile de acces la informație.

Instruirea, în continuare, utilizatorilor în cadrul cursului Bazele Culturii Informaționale, reieșind din specificul categoriei date de utilizatori.

- O participare mai mult pasivă al utilizatorilor, deoarece la capitolul propunerilor și sugestiilor, în mare parte, chestionarele au fost necompletate.

Referințe bibliografice

1. Bazele culturii informaționale. ABRM. - Bălți: Presa univ. bâlțeană, 2007, 160 p.
2. Ciubrei, Silvia; Kamaeva, Liubovi. Accesarea resurselor informaționale electronice medicale: (Cazul Bibliotecii USMF "N. Testemițanu"). în: Analele Științifice ale USM. -(Lucrări studențești) - Ch.: USM, 2002. - P.128-131.
3. Ciubrei, Silvia; Goian, Natalia. Utilizarea resurselor informaționale electronice cu profil medical de către beneficiarii Centrului de Informare INFOMEDICA, USMF „Nicolae Testemițanu”. în: Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Moldova. A III-a Conferință Internațională, Chișinău 23-24 septembrie 2004.
4. CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA. Accesat la 1 octombrie 2015. [Disponibil : <http://lex.iustice.md/md/355156/>].
5. IULIC, Mărgărita . Biblioteca Științifică și transferul de informație către utilizator : studiu comparativ 2010 - 2011 / Mărgărita Iulie, Valentina Vacarciuc- Bălți, 2011. - 69 p. - (Colecția „Profesionalizare”) ISBN 978-9975-50-071-5
6. REGULAMENT cu privire la studiile postuniversitare prin rezidențiat. Accesat la 1 octombrie 2015. [Disponibil: <http://rezidentiat.usmf.md/wp-content/blogs.dir/145/files/sites/145/2013/09/Regulament-cu-privire-la-studii-postuniversitare-prin-rezidentiat.pdf>].
7. REGULAMENTUL de organizare și desfășurare a admiterii în Secundariat Clinic, Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în anul 2014. Accesat la 1 octombrie 2015. [Disponibil : <http://admitere.usmf.md/wp-content/blogs.dir/79/files/sites/79/2013/1/Regulament-admitere-Secundariat-2014-new-1.pdf>].